

Peter – tre sider af samme historie

Socialministeriet og Justitsministeriets historie om Peter

"Peter er 13 år gammel, og han mistænkes for at have begået et gaderøveri og en række indbrud. Peter ryger en del hash, og han har problemer derhjemme. Politiet vurderer hurtigt, at Peter befinder sig i fødekæden til den hårde kerne. Kommunen inddrages med det samme og overvejer straks, om der er behov for midlertidige tiltag. Da Peter er i fødekæden til den hårde kerne, bliver Peters sag hurtigt behandlet i

Ungdomskriminalitetsnævnet. I nævnet konfronteres Peter med sin kriminelle adfærd. Nævnet fastsætter en straksreaktion, som går ud på, at Peter i en periode skal gøre rent i den lokale boligforening. Nævnet fastlægger også et 2-årigt forbedringsforløb, som skræddersys til Peters behov. Nævnet bestemmer, at Peter anbringes på en sikret institution i 2 måneder, og de efterfølgende 12 måneder anbringes Peter uden for hjemmet. Desuden skal Peter deltage i behandling for sit hashmisbrug, og han bliver også pålagt at færdiggøre folkeskolen. Peter får i forlængelse af nævnets afgørelse udpeget en ungetilsynsførende fra ungekriminalforsorgen, som følger ham og sikrer, at det fastlagte forløb gennemføres. Peter samarbejder ikke, og overholder heller ikke de vilkår, han skal. Derfor sender Peters ungetilsynsførende sagen til nævnet igen, hvor Peter får fastsat skærpede reaktioner. Reaktionen over for Peter hjælper ham på rette vej, og han gennemfører folkeskolen."

Sådan fremlægger Socialministeriet og Justitsministeriets effekterne af deres nye indsats mod ungdomskriminalitet. I Den Sociale Retshjælps Fond mener vi dog, at historien kunne have taget en noget anden drejning. Pointen med de nedenstående historier er ikke at påstå, at regeringens udspil ikke kan have en gavnlig effekt på de unge. Pointen er, at virkningen ikke er ligeså *straight forward*, som de får den til at lyde – og at det ikke er givet, at sanktionerne har en positiv indvirkning på den unges liv.

Historien om Peter, hvor alt går galt

Peter er af Ungdomskriminalitetsnævnet blevet pålagt en strafreaktion, da han mistænkes for at have begået gaderøveri og en række indbrud. Lad os kort afbryde vores historie for at understrege, hvor problematisk det er, at en ung modtager en straf alene på baggrund af en mistanke. Sidst vi tjekkede, var man uskyldig til det modsatte var bevidst. Men nok om det, lad os vende tilbage til Peter. Peter møder mandag eftermiddag efter sin dom op i den lokale boligforening, hvor han skal gøre rent. Han får en kost og spand i hånden og bliver bedt om at komme i gang. Folk, der går forbi ham, kigger skævt til ham. De ved godt, at boligforeningen ikke tilbyder normale 13-årige et fritidsjob med at gøre rent. Ham her er sat i arbejde, fordi han er kriminel. Lad os her igen forlade historien om Peter. For selvom Peter er 13, og dermed gerne må arbejde, forholder virkeligheden sig ikke sådan for de 12-årige, som også rammes af regeringens udspil. Hvis man er under 13, må man som udgangspunkt ikke varetage et arbejde, men kan i enkelte tilfælde få tilladelse til at arbejde med bestemte kulturelle aktiviteter. Hvorfor skal dette være anderledes for de unge i udspillet? Selvom man er 13, må man i øvrigt ikke rengøre store arealer. Peter kan høre to unge kvinder diskutere, hvad han mon dog har lavet, siden han er blevet pålagt arbejdet her. Sådan går det resten af dagen. Folk går i en stor bue uden om ham, undgår øjenkontakt og hvisker i krogene. Bortset fra nogle af de ældre beboere i området, som siger direkte til Peter, at unge som ham har godt af at mærke konsekvenserne af deres gerninger. Den aften går Peter hjem og ryger endnu mere hash end han plejer i et forsøg på at lægge dagens dårlige oplevelser bag sig.

Næste dag hænger Peter igen ud med sine venner i skolegården. De ryger en joint, mens de driller Peter med, at han har tørret skidt og møg af vægge og gulve. Det ville de i hvert fald ikke have fundet sig i. Peter bliver ked af det. Han har mistet status og respekt blandt sine venner, og de andre i klassen vil ikke have noget med ham at gøre. Deres forældre har sikkert fortalt dem, at de skal holde sig fra ham - den kriminelle dreng. Når han ligefrem er blevet idømt en straf, må han virkelig være skidt selskab.

Som en del af dommen anbringes Peter på en sikret institution i 2 måneder, men det har umiddelbart ingen effekt. Peter har problemer derhjemme, og hans forældre støtter ikke op om initiativet. Peter ønsker ikke selv at være på institutionen, han mangler motivation og gør alt for at sabotere forløbet. Han møder op til behandling for sit hashmisbrug, som han er blevet pålagt, men hører ikke efter hvad lægen siger, og lukker ikke op for de problemer, som ligger bag hans misbrug. Da han bliver lukket ud efter de to måneder, har han i princippet gjort, hvad der er blevet sagt, men han har ikke ændret sig.

Efter endt ophold vender Peter tilbage til sin gamle vennegruppe. Alle kender grunden til hans fravær, og de andre unge undviger ham stadig. Peters tidligere omgangskreds er hans eneste mulighed for selskab. Peter ønsker ikke at være ensom, og begynder derfor igen at ryge hash, da dette er omdrejningspunktet for deres samvær. Plejefamilien, som Peter er blevet anbragt hos, er kærlige og hjælpsomme. Men Peter ved godt, at han aldrig bliver en rigtig del af familien, og det dårlige forhold til hans egne forældre påvirker ham stadig. Han mangler selvværd og selvtillid og en tro på, at han kan blive til noget. Og ikke mindst en tro på, at samfundet vil acceptere ham og tage sig til ham. Alle ved jo at han er dårligt selskab, og har med egne øjne været vidne til den straf, som han har fået. Denne indstilling hjælper hverken samfundsarbejde eller en anbringelse uden for hjemmet på.

Peter samarbejder ikke, og overholder ikke de vilkår han skal. Derfor sender Peters ungetilsynsførende sagen til nævnet igen, hvor Peter får fastsat skærpede reaktioner. Men reaktionerne overfor Peter hjælper ham ikke mirakuløst på rette vej. I sommers dumpede han hans folkeskoleeksamen, og har udsigt til endnu et ophold på en sikret institution. Han har svært ved at se, hvordan det skal gøre noget godt for ham.

Historien om Peter, hvor alt går godt, selvom hans handlinger ikke har konsekvenser

Peter er mistænkt for gaderøveri og en række indbrud. Han ryger hash med vennerne, skændes med forældrene og passer ikke sin skolegang. Peter er på vej ned ad en forkert sti i livet, og både lærere og pædagoger er bekymrede for ham. Heldigvis for Peter findes der en række sociale tiltag i lokalområdet. Jens, som er pædagog nede i klubben, har et godt forhold til Peter. Peter har respekt for og lytter til Jens, som, han føler, er forstående i stedet for fordømmende. Jens foreslår Peter, at han begynder til fodbold. Det er godt at have noget at give sig til. Peter gik til fodbold som lille, men stoppede da han begyndte at få problemer i skolen og hænge ud med de forkerte. Han kunne egentlig godt lide det, og beslutter sig for at starte igen. De andre drenge tager godt i mod Peter. Selvom de er klar over, at han har problemer i skolen, kender de ikke noget til hans kriminelle gerninger. Peter har talent for fodbolden og får derigennem hurtigt opbygget noget respekt blandt de andre drenge, og fodbolden bliver Peters frirum. Det er her kan slipper væk fra problemerne i skolen og hjemmet, og her at han oplever at få succes. De andre drenge til fodbold, ryger ikke hash, og Peter stopper derfor også med at ryge. Når han synes det er svært, tager han en snak med Jens, der fastholder ham i hans ønsker gennem motivation og støtte. Selvom Peter aldrig bliver en stjerne-elev, formår han at gennemføre folkeskolen. En gang imellem tænker han tilbage på hans tidligere kriminelle handlinger, og han priser sig lykkelig for, at hans gerninger aldrig fik alvorligere konsekvenser.

Alle unges behov er forskellige

Historierne om Peter skal belyse flere ting. 1) Det er vigtigt at vurdere individets behov rigtigt, og vi skal spørge os selv, om vi i nogle tilfælde gør mere skade end gavn ved at straffe den unge. Vi skal ikke gøre de unge mere kriminelle. 2) Tidlig indsats handler ikke om, at deres handlinger skal have konsekvens. Tidlig indsats handler om at nå de unge *før* de begynder at begå kriminalitet. Dette gøres f.eks. ved at sikre sig, at de unge har adgang til sunde fællesskaber, og at der bliver taget hånd om de problemer, som de måtte have. Løsningen findes ikke i straf, men i socialpædagogisk arbejde. 3) Vi anerkender at straf kan være både nødvendigt og gavnligt, som Socialministeriet og Justitsministeriets egen historie om Peter ligger op til. Vi er vidne til, at der blandt de ældre kriminelle hverves unge under den kriminelle lavalder til at udføre bestemte kriminelle gerninger, da de netop ikke kan straffes herfor. De unge under den kriminelle lavalder, der hverves, har ofte en "fuck-dig attitude" over for politiet, som de kun har foragt og hån tilovers for, netop fordi de ikke kan straffe dem. Vi benægter ikke den realitet, og anerkender at politiet og kommunen vil have gavn af ekstra midler og redskaber til at nå disse unge. Hvad der bekymrer os, er udspillet effekt på de unge, som ikke er en del af den hårde kerne, men blot er den hårde kernes håndlangere og soldater, medløberne og ikke mindst de unge, som endnu ikke er kriminelle, men blot er i risikogruppen herfor – der er andre måder, deres historie kan udspille sig på.